

Stavanger: Apotekpersonell avlaster spesialsykepleiere

FORNØYD MED RESULTATET: Avdelingssykepleier Siv Karin Malmin (fra venstre), apoteker og prosjektleder Tonje Folkvang og avdelingssjef Wendy Bjørnevik Tønnessen er fornøyde med resultatene pilotprosjektet har gitt. (Foto: Thale Heidel Engelsen)

Thale Heidel Engelsen

Journalist

Flere hundre sykepleiertimer ble frigjort da apotekpersonalet klargjorde medisiner for å avlaste spesialsykepleiere ved Stavanger universitetssjukehus.

Dette ble testet ut i et pilotprosjekt i perioden januar til juni i år. Prosjektet ble iverksatt for å avlaste spesialsykepleiere ved intensiv- og nyfødtintensivavdelingene, slik at de kunne få mer tid til pasientnære oppgaver.

Personalet fra Sjukehusapoteket arbeidet fire timer daglig, seks dager i uken. Det ble frigjort 770 timer på intensivavdelingen og 691 timer på nyfødtintensivavdelingen. Pilotprosjektet ble finansiert gjennom prosjektmidler fra Helse Vest.

Sykepleien har besøkt intensivavdelingen ved Stavanger universitetssjukehus.

Rett mann på rett plass

Det er stille i korridorene, til tross for at de er fylt med mennesker ikledd hvite uniformer og frakter, som beveger seg raskt rundt. Intensivavdelingen ligger i et av sykehusets nyeste bygg, og er av den grunn en av dets fineste. På et møterom sentralt i avdelingen sitter prosjektleder, sjef for intensivavdelingen og avdelingssykepleier.

– *Hvorfor tenkte dere at en slik arbeidsfordeling kunne være nyttig?*

– Det er noe med det å ha rett person på rett plass og få en hensiktsmessig arbeidsfordeling. Intensivsykepleiere kan pasienthåndtering best, og hvis man kan gi dem mer tid til det, må jo det være en fornuftig måte å jobbe på, forteller apoteker og prosjektleder, Tonje Folkvang og legger til:

– Mine folk er veldig gode på legemidler, slik at det er naturlig at det er den veien det går.

BLANDER MEDISINER: Apoteketeknikeren på vakt står i medisinerrommet og blander medisiner til pasienter. (Foto: Thale Heidel Engelsen)

Lurte på hvordan dette kom til å gå

– *Kan sykepleierne føle at de mister en viktig del av sitt arbeid?*

– Det har vi snakket om, men jeg tror ikke de opplever det. Jeg tror at det å få lov til å ha en kontinuitet til å være hos pasienten, er ganske verdifullt, sier avdelingssjef Wendy Bjørnevik Tønnessen.

Tillitsvalgt ved intensivavdelingen, sykepleier Cecilie Storøy Hagen, bekrefter at de ansatte er fornøyd med løsningen. Likevel var det ikke en dans på roser fra første stund.

– Jevnt over lurte vi veldig på hvordan dette kom til å gå. Vi har våre faste rutiner i løpet av en vakt som vi har innarbeidet oss. Det innebærer blant annet å gå inn på medisinerrommet og tilberede og hente det vi trenger, forteller Hagen og legger til:

– I begynnelsen syntes nok flere at det var litt vanskelig å forholde seg til nye folk som vi ikke kjente.

TILVENNINGSSAK: Tillitsvalgt Cecilie Storøy Hagen forteller at den nye løsningen ble en tilvenningssak for sykepleierne. (Foto: Thale Heidel Engelsen)

En tilvenningssak

Men, som mye annet, var dette en tilvenningssak for sykepleierne.

– Vi er jo vanedyr, og trenger litt tid på å omstille oss. Nå ser nok de fleste det positive med det, at vi slipper å bruke den tiden vi gjerne vil ha hos pasienten, på medisinerrommet, sier Hagen.

Ifølge henne er det fortsatt noen som ikke er helt med på den nye løsningen, men hun tror de fleste er innforstått og veldig fornøyd med ting slik det er nå.

– Jeg tror det er få som synes det er *dumt* å slippe å stå på medisinerrommet og fylle på skuffer og alt det der. At de gjør det for oss, er gull verdt.

Hun legger til at apotekpersonalet er veldig tilgjengelige og behjelpelige med alt sykepleierne måtte spørre om.

Får et annet forhold til jobben sin

Apotekpersonalet holder vanligvis til helt i kjelleren til sykehuset. Der lager og blander de mye, som er oppgaver de er vant med. Da jobber de med et produkt, som forsvinner ut i en logistikk som de ikke følger videre.

– Men når de ansatte fra apoteket kommer opp og inn på et medisinerrom, og er inne i pasientbehandlingen, får de et helt annet forhold til hva de faktisk gjør. De jobber med noe som er livsviktig for en pasient. Det er noe mer enn bare et legemiddel, sier Folkvang.

Apotekpersonalet kommer også inn i pasientsituasjoner, når de leverer legemiddelet til den sykepleieren som står med pasienten. Slik kommer de veldig tett på.

– Det oppstår ulike pasientsituasjoner, og det er masse intervensjon som foregår rundt pasienten. Slik skal apotekpersonalet finne sin plass i teamet og gi informasjon og sørge for at den blir oppfattet, sier avdelingssykepleier Siv Karin Malmin.

LEVERANSE: Ferdig blandet skal medisinene så leveres til sykepleier og pasient.
(Foto: Thale Heidel Engelsen)

Skilles i klesveien

Medisinrommet kan minne om et miniapotek. Det er avlangt og lyst, med et stort vindu i enden. Langs veggene er det hyller og skap, fulle av medisiner og produkter. På døren henger det en oversikt over farmasøytene og apotekteknikerne som bistår på medisinerommet, med navn og bilde av alle. Nederst ved vinduet står en dame i hvit bukse og blå overdel og blander medisiner.

Det er et bevisst valg, at apotekpersonalet skal ha blå overdeler. Sykepleierne er iført hvite, og slik blir det tydelig hvilke oppgaver som tilhører hvem.

Todelt arbeidsoppgaver

Arbeidsoppgavene til apotekpersonalet er todelt. Den ene delen består i å fylle på utstyr, bestille legemidler, og rydde, klargjøre og vaske benker. Dette er det laget en sjekkliste for, som går gjennom hver dag. Den andre delen, er selve utblandingen av medisiner. Denne delen er fordelt på to yrkesgrupper.

– Vi har farmasøytter, som har en universitetsutdanning og gjerne en mastergrad, også har vi apotekteknikere, som har yrkesfaglig utdanning innen videregående opplæring, sier Folkvang.

Farmasøytene jobber halvannen time og danner seg et bilde av behovet for det inneværende døgnet, snakker med sykepleier og finner ut hva som skal blandes. Apotekteknikere gjør alt det praktiske, både oppfølgingen av disse rutineoppgavene og selve utblandingen.

Sykepleierne har fortsatt også ansvar for det som blir gitt til pasienten, på samme måte som apoteket har ansvar for det som blir utlevert fra dem.

– En drøm i mange år

– Jeg må bare si at det har vært en drøm gjennom mange år å få en farmasøyt knyttet til avdelingen. De er fagpersoner, og her har vi mye medikamenter, mange spesielle medikamenter og forskjellige oppblandinger. Alt dette skal passe sammen, sier avdelingssjef Tønnessen og legger til:

– Det å få en sjekk på blandbarheten, tenker jeg er med på å kvalitetssikre det pasienten får.

Tønnessen har også behov for å si at intensivavdelingen, opp igjennom årene, har slitt med bemanning. Det har vært utfordrende å rekruttere tilstrekkelig antall spesialsykepleiere. Å få ekstra personell inn, er derfor med på å gjøre hverdagen enklere for dem som er ansatt der.

– Så jeg håper at det kan være et rekrutteringstiltak, slik at vi får litt mer tid ved pasientsengen.

Tilbakemelding fra avdelingen viser at spesialsykepleierne opplever å få økt tid til pasientnære oppgaver, og færre avbrytelser der de må forlate pasienten. Ekstern innleie av spesialsykepleiere ved intensivavdelingen, har gått ned med 72 prosent vårhalvåret 2019 sammenliknet med vårhalvåret 2018.

– Kommet for å bli

– Nå er det bedre arbeidsflyt og ro rundt pasientene. Du er der mer enn du går til og fra, sier avdelingssykepleier Malmin.

Det tror hun gjør at intensivsykepleierne opplever en bedre arbeidsdag, og at det dermed har innflytelse på HMS i avdelingen. Ifølge Malmin har intensivsykepleierne i flere år etterlyst apotekpersonell i avdelingen, grunnet mange spørsmål knyttet til legemiddelhåndtering.

– Det har vi tenkt i mange år, og plutselig skjedde det noe.

– Så, så lenge det står i vår makt, er dette kommet for å bli, sier Tønnessen, og de tre damene ler.

– Det er helt sikkert.

Dobbeltkontroll og blandingskort

Avvikstallene viser ingen entydig bedring.

– Det har vært for få avvikshendelser, både før og under prosjektet, til at man kan konkludere med en eventuell økning i pasientsikkerhet, forteller Folkvang.

Det sagt, så er tilbakemeldinger fra medarbeidere på avdelingen at de opplever at kvaliteten på dobbeltkontrollene har økt, og at økt bruk av blandekort har gitt sikrere utblanding av legemidler. Blandekort, er oppskrifter for hvert enkelt legemiddel, som intensivavdelingen begynte å ta i bruk i tråd med pilotprosjektet.

Folkvang mener at de avvikene som har vært, ikke kan knyttes til prosjektet som sådan.

– Det er feil som en sykepleier også kunne gjort.

Anbefaler permanent innføring

Prosjektgruppen anbefaler at tjenesten innføres permanent. I etterkant av piloten har prosjektleder Folkvang blitt bedt om å følge opp og finne en oversikt over hvilke andre avdelinger på huset som bruker mye av samme type legemidler som intensivavdelingene. For å se ressursbehovet skal hun kartlegge bruken opp mot bruken på intensivavdelingen. Det tas inn i budsjettprosessen nå i høst, for å se på mulighetene for en slik løsning ved andre avdelinger også.